

Бушусьва М.В.
студентка 4 курсу
факультету психології, політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»

ІДЕОЛОГІЧНА КРИЗА: СУТНІСТЬ ТА ПРОЯВИ У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УКРАЇНІ

Криза політичних ідеологій є однією із характерних ознак діяльності політичних партій в Україні. За цією кризою ховається нездатність основних соціальних груп та спільнот формулювати власні потреби та політичні вимоги та артикулювати їх у публічному просторі за допомогою політичних партій.

Політичний плюралізм не утворив умови для розвитку політичних ідеологій: здатність індивідів та груп вільно, відкрито висловлювати свої думки, судження, впроваджувати їх у життя не призвела до інституціоналізації ідеологій у партійному просторі.

Завданням політичних партій є переведення соціального невдоволення, напруги у позитивну програму політичних вимог та дій, яка обов'язково має включати політичну ідеологію. На підставі ідеологічної програми партії виконують функцію представництва інтересів громадян, адже «Політична партія - це добровільне об'єднання громадян-прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, яка ставить головною метою отримання та здійснення влади (самостійно або в коаліції з іншими) за допомогою просування своїх представників на ключові пости в державі, спираючись на підтримку суспільства» [2, с. 102]. З усього розмаїття соціальних вимог та інтересів соціальних груп, політичні партії обирають саме ті, які найбільш відповідають їх ідеології. Або навпаки, штучно «конструюють» порядок денний суспільства, виходячи із власних ідеологічних концепцій. Таким чином, у діяльності політичних партій поєднуються функції селекції та агрегації соціальних інтересів.

Відповідно до теорії М. Фрідена ідеологія виступає у формі понятійної карти політичного світу, «...є відкритою конструкцією, тісно пов'язаною з політичною діяльністю та мобілізацією, оскільки головним її завданням є налагодження зв'язків між політичною свідомістю та політичною дією» [4, с. 76]. Ідеологія виступає одним із структурних компонентів суспільної свідомості, це певна система політичних ідей, яка виражає інтереси та ідеали соціальних груп та спільнот (сам термін був введений французьким філософом та економістом А. Дестютом де Трасі, як «наука про ідеї») [1, с. 80-82].

У сучасній Україні наявна ідеологічна криза, яка полягає у нездатності політичних партій запропонувати соціуму відповідний політичний ідеал та систему політичних цінностей. Однією із ознак ідеологічної кризи є значна кількість ідеологічно подібних політичних партій, які намагаються боротись за найбільший електоральний сегмент. Насправді, можна говорити про цілу низку криз, які пов'язані із кризою політичних ідеологій: партійна криза, криза політичного представництва, криза відповідальності та довіри. При цьому, виборець усе ще залишається фактично без ефективних інструментів впливу на політичні процеси, оскільки, «з одного боку, великі політичні сили є виразниками інтересу крупного капіталу та певних груп тиску, а з іншого - дрібні політичні сили не спроможні конкурувати на рівних із крупними політичними силами як через обмеження фінансових ресурсів, так і невизначену природу власних ідеологічних принципів» [3, с. 202].

Література

1. Краткий словарь по социологии / ред. Д.М. Гвишиани, Н.И. Лапин. - М.: 1988. - 479 с.
2. Крестовська Н.М. Теорія держави і права: Елементарний курс / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвєєва. - Х.: ТОВ «Одісей», 2008. - 432 с.
3. Примуш М.В. Ідеологічна криза українських політичних партій / М.В. Примуш // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». - 2014. - С. 195-202.
4. Freedon M. Ideologies and Political Theory: A Conceptual Approach / M. Freedon. - Oxford: Clarendon Press, 1996. - 603 p.